

***L'aniversari* - Imma Monsó**

El debut literari d'Imma Monsó (Lleida, 1959) va tenir lloc fa vint anys amb la publicació de la novel·la *No se sap mai*, que va suscitar crítiques entusiastes. Des de llavors -i al marge de contes i de publicacions juvenils- s'han anat succeint altres novel·les que han anat configurant unes característiques que es van repetint amb prou constància perquè configurin un estil propi, però amb prou variacions perquè cada llibre sigui un món. A les seves obres, l'elenc de personatges és reduït i es relaciona en entorns tancats: l'important no són tant les accions que encadenen sinó la seva manera de ser, que al llarg del llibre, més que evolucionar, es va definint gradualment. La precisió distant -no arriba a ironia- amb què el narrador els contempla fa comprensibles les seves peculiaritats, que admiren més als lectors que no pas a ells mateixos. Els personatges no són comuns, però no és difícil que el lector els acabi entenent, i fins que hi reconegui trets personals d'ell mateix o d'algun ésser pròxim.

Com les anteriors, la setena novel·la, *L'aniversari*, segueix aquests preceptes i ahora els fa evolucionar. Així, en alguns capítols, la unitat d'espai ens acostava a la fórmula teatral, mentre que, en el pla generacional, topem per primera vegada amb infants. Sense que es pugui considerar del tot un thriller, *L'aniversari* presenta algunes de les característiques del gènere, com l'alternança d'accions destinades a confluïr, la disseminació de pistes falses o la minuciosa construcció del suspens.

Prop de la cinquantena i amb els fills fora de casa, la parella protagonista -o, més ben dit, la dona- se sent obligada a resituar-se. Lluny de plantejar-ho com una crisi habitual de parella, Imma Monsó se centra en el diferent nivell d'imaginació dels dos membres i en el seu interès per la ficció: "Cap dels dos podria entendre l'altre, cosa que els va intrigar i, per tant, interessar." No és que s'hagin de reinventar, sinó que han de recuperar el que eren abans que es reinventessin, cadascú a la seva manera. El passat -la infantesa- serà la clau per respondre les preguntes que els fills van ajornar.

Lluny de dicotomies reduccionistes -dona creativa versus home rígid-, l'autora prefereix plantejar qüestions com la conveniència d'una vida indolora, els sacrificis que comporta la felicitat o les renúncies que duu incorporades una rica vida interior. Perquè, al capdavall, el més important és el que succeeix dins del cap.